

สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลกับอำนาจยึดและริบทรัพย์สินตามกฎหมายสูงสุดจักร

นางสาวเพ็ญแข พรหมจินกา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๓

ISBN 974 - 563 - 699 - 1

011384

I16728713

PRIVATE PROPERTY RIGHT AND STATE'S POWER TO SEIZE
AND CONFISCATE ACCORDING TO THAI CUSTOMS LAW

MISS. PENKHAË PROMCHINDA

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่มีอำนาจยึดและวิพัตย์สินค้าตามกฎหมายศุลกากร
โดย นางสาวเพ็ญแข พรหมจินกา
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สถิตย์ อัมพงค์พันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอปฏิบัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาความหลักคุณประโยชน์ทางบัณฑิต

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคินฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุศย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา / วัฒนะชีวะกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ มานิต วิทยาเต็ม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สถิตย์ อัมพงค์พันธ์)

ตัวชื่อยุติยานิพนธ์	สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลกับอำนาจยึดและริบทรัพย์สินตามกฎหมายศาลอากร
ชื่อนิติกร	น.ส. เพ็ญแข พรหมจินกา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์สถิตย์ ฉิมพงศ์พันธุ์
ภาควิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๖๓

บทคัดย่อ

สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล เป็นสิทธิที่คุ้มครอง รมชาติที่ได้รับการคุ้มครองของตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญของนานาประเทศ อย่างไรก็ตามสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอาจถูกจำกัดโดยกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ของสังคม กฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งมีบทจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้ คือ กฎหมายศาลอากร อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการจับ คุก คุมขังอากร อันเป็นรายได้หลักของรัฐ โดยที่กฎหมายศาลอากร เป็นกฎหมายมหาชนที่มีวัตถุประสงค์ประสงค์ของกฎหมายเป็นการพิเศษ แยกเหนือไปจากกฎหมายมหาชนทั่วไป และยังเป็น การแตกต่างไปจากหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นความผิดในตัวเอง แต่กฎหมายศาลอากร เป็นบทบัญญัติที่เป็นความผิดอันเกิดจากข้อห้ามหรือ เป็นความผิดทางเทคนิค ทั้งนี้ บางกรณีพลัดกฎหมายศาลอากร อาจแตกต่างไปจากหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม ถ้ากฎหมายศาลอากรมิได้บัญญัติไว้แตกต่างไปจากหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ก็ต้องนำหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้ด้วย เหตุนี้กฎหมายศาลอากร จึงมีบทบัญญัติโดยกำหนดสภาพบังคับกับความรับผิดชอบอาญาไว้ในกฎหมายศาลอากร สภาพบังคับในกรณีนี้ ได้แก่ การยึดและริบทรัพย์สิน

การยึดทรัพย์สิน เป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ในการที่จะดำเนินการระบวนการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยกฎหมายศาลอากรได้ให้อำนาจแก่พนักงานศาลอากร พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ ในการยึดทรัพย์สินหรือสิ่งใด ๆ อันจะพึงริบไต่ถาม พ.ร.บ. ศาลอากร พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๔ และผลของการยึดโดยเจตนาในกรณีที่ไม่ว่า ภาควิชาผู้ต้องหา นั้น จะมีผลทำให้ทรัพย์สินที่ถูกยึดตกเป็นของแผ่นดินตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ผลของการยึดทรัพย์สินกรณีเช่นนี้จะเป็นการคัดกรวมสิทธิในทรัพย์สินที่แท้จริงของบุคคล โดยที่บุคคลนั้นจะมาเรียกร้องขอคืนหรือคัดค้านแต่อย่างใดหาได้ไม่ ในบางครั้งบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงอาจไม่ได้รับความคุ้มครองเป็น

บุตรของกฎหมายเช่นนี้

จึงเป็นข้อขัดแย้งที่ทางฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการมีความเห็นไม่ตรงกันในการใช้อำนาจ เช่นว่านี้ โดยที่ฝ่ายตุลาการได้มีคำพิพากษาที่วินิจฉัยไปในทางที่ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลมีต้อง ให้ถูกจำคุกหรือริกรอนสิทธิในทรัพย์สิน แต่ทางฝ่ายบริหารไม่เห็นด้วยกับแนวคำพิพากษาของศาล เช่นนี้ โดยเห็นว่ากฎหมายตุลาการเป็นกฎหมายพิเศษและมีวัตถุประสงค์ในการที่จะป้องกันการ ลักลอบหลีกเลี่ยงค่าภาษีอากร เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีอากร ทั้งนี้สภาพบังคับ ของกฎหมายจึงควรมีลักษณะเป็นการเด็ดขาด แม้ว่าจะเป็นการทำให้สิทธิของบุคคลโดนจำคุกหรือ ริกรอนไปบ้าง แต่เป็นหลักแห่งความจำเป็นของรัฐในการที่จะคุ้มครองสังคมและประโยชน์สาธารณะ ภายใต้วง

ด้วยเหตุนี้การที่ฝ่ายบริหารจะดำเนินการระดมการให้บรรลุถึงผลและวัตถุประสงค์ของ กฎหมายก็ควรที่กำหนดนโยบายที่แน่นอนในการบังคับใช้กฎหมาย ประการแรก ได้แก่ การแจ้งให้ เจ้าของที่แท้จริงทราบถึงการที่ทรัพย์สินได้ถูกยึดไว้ และเหตุแห่งการยึดตามบันทึกของพนักงาน ตุลาการ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ เพื่อให้โอกาสแก่เจ้าของที่แท้จริงหรือผู้มีสิทธิไต่คำ การร้องคัดค้านและขอคืนทรัพย์สินได้ ถ้าหากเห็นว่าการยึดไว้นั้นไม่เป็นการถูกต้อง และยังเป็น การป้องกันมิให้การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายบริหาร เป็นไปโดยทุจริต หรือเป็นการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอีกด้วย ประการที่สอง ควรที่จะกักสิทธิมิให้บุคคลมาฟ้องร้องอย่างใดในภาย หลังอีก โดยถือว่ากรณีที่เขามีไปปฏิบัติตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการ เพิกเฉยละเลย ซึ่งสิทธิของตนเองมิใช่เป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

จึงสรุปได้ว่าสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล รัฐพึงควรให้การยอมรับนับถือตามรัฐธรรมนูญ และปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่ก็มีใช้ว่ามากเกินไปจนมีไต่คำจนถึงหลักแห่งความจำเป็นและ นโยบายของรัฐ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณชน ส่วนรวม

ดังนั้น กฎหมายตุลาการอันเป็นกฎหมายทางฝ่ายบริหารนั้นจะไปจำคุกหรือริกรอนสิทธิ ในทรัพย์สินของบุคคลมากนักยิ่งใด ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและนโยบายแห่งรัฐ เป็นสำคัญ

Thesis Title PRIVATE PROPERTY RIGHT AND STATE'S POWER TO SEIZE AND
CONFISCATE ACCORDING TO THAI CUSTOMS LAW.

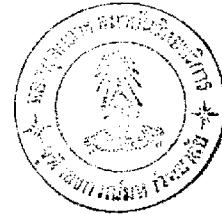
Name Miss Penkhae Promchinda

Thesis advisor Asst, Moorata Watanshevakul

Co - Advisor Sathit Limpongpan

Department Law

Academic Year 1984

ABSTRACT

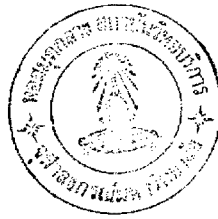
Right in property of a person is a natural right and protected by constitutional laws of all countries. However, the right in property of a person can be restricted by laws for the benefits of the society. One of the law which provides such restriction customs law, of which is to levy duties and taxes as are of the fundamental source of revenue of our country. On account the customs law is a public law, having special objectives other than those of general public laws and which stipulates mala in se offense whereas customs law stipulate mala prohibita, Therefore in certain cases the principles of customs law may differ from general principles of penal law. However, if the customs law is not otherwise provided the general principles of penal law is are prevailed. Thus, customs law provides for punishments as sanction for criminal liabilities. One of the Sanction is the forfeiture and seizure of property.

Seizure is a power of the executive used in law enforcement. Customs law empowers customs officers, administrative officers and policement to seize property or anything that can be seized by virtue of section 24 of Customs Act, B.E. 2469, The seizure, particularly in the case where there is no accused person, will render the seized property belonging to the State in accordance with the prescribed condi-

tion and periods. This seizure is, therefore, a deprivation of the right to claim the ownership of the property. Consequently, the real owner seem not to be rendered justice by this law. There is arguement against the executive on the use of the power as Dika court judgment are in agreement in rendering justice to the general public so that their right in property is not restricted or deprived as least as possible. The executive does not agree to such court decision because customs law is a special law having objective in preventing and supressing smuggling and so that the objective of taxation can be fulfilled, Hence, the sanction of law should be absolute even though the right of a person will be restricted or deprived to a certain extent that the neccessity of the State is required to protect the society and the public interest within the State.

Therefore, in order that the executive can attain the results and objective of the law there should be fixing of definite policies in the enforcement of law, First, inform the real owner the seizure of the property and causes thereof as recorded by customs officers, administrative officers, or policemen so that the real owner or the eligible person can object and request the return of the seized property, if the seizure was made unlawfully, and so that it can prevent fraudulent use of power by administrative officers or unlawful performance of duties. Second, deprive the right of claim of a person, which may be considered that failure to comply with the statutory periods is ignorance of one's own right, not a wrongful act against the right in property of a person.

In conclusion, the State should recognize the right in property of a person in accordance with the constitution but not to

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาจาก ผศ. มุรธา วัฒนะชีวะกุล อาจารย์สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธ์ อาจารย์มานิต วิทยาเต็ม ในคำนำคำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ และจาก ผศ. สุวัฒน์ มั่นสุข คุณโชคชัย กุลประภา ที่ให้ความช่วยเหลือและแนะนำในคำนำต่าง ๆ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้านี้ให้ประสบผลสำเร็จ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ที่ ๆ และเพื่อน ๆ ทั้งหลายที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านซึ่งมีส่วนในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้ไว้ ณ. ที่นี้ด้วย โดยเฉพาะคุณสุภาวดี เรืองเกษ อาจารย์พิเศษ เสกเสถียร และคุณชัยวิทย์ วรคุณพิณิจ

ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ จากพ่อแม่ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย รวมทั้งพี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคนเป็นกำลังที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

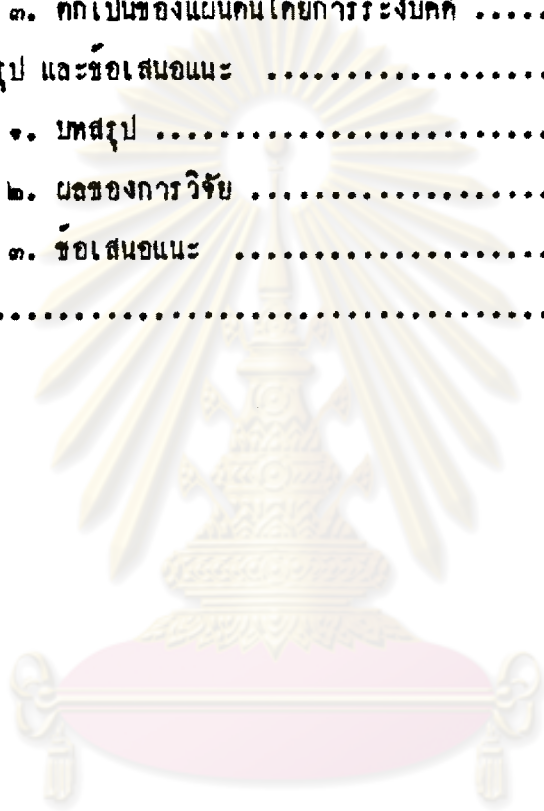
เพ็ญแข พรหมจินดา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒ ทฤษฎีว่าด้วยสิทธิของ เอกชนในทางค่านทรัพย์สินตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ...	๕
๑. สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามประวัติศาสตร์สากล	๕
๒. สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามประวัติศาสตร์ไทย	๑๐
๓. ข้อจำกัดในทรัพย์สินของเอกชน	๑๖
บทที่ ๓ หลักและวิธีการยึดและริบทรัพย์สินตามกฎหมายศาลอาญา	๒๖
๑. การยึด	๒๔
ก. เหตุแห่งการยึด	๒๔
ข. ลักษณะของทรัพย์สินที่ทำการยึด	๓๖
ค. ผู้มีอำนาจในการยึด	๔๐
ง. วิธีการยึด	๔๓
๒. การริบทรัพย์สิน	๖๐
ก. การริบทรัพย์สินตามหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายอาญา	๖๓
ข. การริบทรัพย์สินตามหลักกฎหมายศาลอาญา	๖๕
๓. เปรียบเทียบการ ริบทรัพย์สินตามหลักประมวลกฎหมายอาญาและ กฎหมายศาลอาญา	๘๒
บทที่ ๔ การคัดค้านและขอคืนทรัพย์สินที่ถูกยึดหรือริบ	๘๘
๑. ตามหลักประมวลกฎหมายอาญา	๘๘

	๒. ความหลักกฎหมายคู่กลาง	๔๓
บทที่ ๕	ผลของการยกและวิทวีขันธ์	๑๐๑
	๑. ตกเป็นของแผ่นดินโดยคำสั่งศาล	๑๐๒
	๒. ตกเป็นของแผ่นดินโดยผลของกฎหมายคู่กลาง	๑๐๖
	๓. ตกเป็นของแผ่นดินโดยการระงับคดี	๑๑๖
บทที่ ๖	บทสรุป และข้อเสนอแนะ	๑๑๘
	๑. บทสรุป	๑๑๘
	๒. ผลของการวิจัย	๑๒๒
	๓. ข้อเสนอแนะ	๑๒๓
ภาคผนวก	๑๒๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย